



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

### **Antidota Evangelica Contra Horvm Temporvm Hæreses**

In Qvibvs Quatuor Euangeliorum illi textus explicantur, quibus vel hæretici hodie (maximè Caluinus & Beza) ad sua dogmata propugnanda vti solent, vel ad hæreticorum dogmata impugnanda Catholici vti possunt

**Stapleton, Thomas**

**Lvgdvni, 1595**

C. 20.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-39463**

unde non possit. Ille dicit: Voluntate non est quod natura potest. Ego dico: Voluntate quidem non est homo iustus si natura potest: sed medicina (gratiæ) poterit, quod vitio (corruptæ naturæ) non potest. Et rursus in eodem opere. Recte quidem dicitur <sup>Cap. 59.</sup> sputat Pelagius, hoc ipso eos confiteri non esse impossibile sine peccato esse, quia hoc vel multi vel omnes volunt: Sed hoc unde sit possibile satisfatur, & pax est. Ipsa est enim gratia Dei per Christum Iesum Dominum nostrum: qua omnino iste nos orantes adiuuari ut non peccemus, nunquam dicere voluit. Hæc ille. Christi ergo responsum hoc loco, Impossibile esse apud homines, diuitem confidentem in diuitiis suis saluari, Catholicorum hodie sententiam de possibilitate mandatorum Dei à D. Hieronymo & aliis Patribus acceptam, imò ex apertissimis Scripturis haustam, nullo modo refellit, sed in sequentibus confirmat, dicens, omnia esse Deo possible: ideòque etiam ipsam mandatorum Dei obseruationem esse possibilem: accedente videlicet & opitulante Dei gratia. Cæterum posterior hæc pars responsi Christi, Caluini dementiam manifestè refellit, qua perpetuo asserit Dei mandata esse obseruatu impossibilia. Vnum nempe extremum errorè tenuit Pelagius, alterum extremum tenuit Caluinus. Pelagius omnia esse possible adeòque facilia Dei mandata asseruit, si homo velit, id est, si ne necessario Dei gratiæ adiutorio, Caluinus à contrario latere stans, affirmat omnia Dei mandata esse impossibilia, etià gratia Christi donatis, quia iuxta Caluinum hæc Christi gratia, non est gratia adiuuans ad mandatorum executionem, sed est gratia imputans nobis Christi iustitiam. Voluit ergo hoc loco luculento mendacio Catholicos traducere. Sed ista nunc explicatio dementissimam Caluini sententiam aperuit. Quam aliis in locis, quum Paulum explicamus, vberius & latius aperiemus.

Caluinus  
& Pelagius in duobus extremis.

## IN MATTHÆI CAP. XX.

16. Sic erunt nouissimi primi, & primi nouissimi.

**Q**UUM huius parabolæ scopum & intentum non aliud velit esse Caluinus, quàm ut doceat Christus causam non esse cur glorientur vel aliis insultent, qui tempore sunt priores: quia Dominus quoties ita placuerit, vocare poterit quos visus est ad tempus negligere, eosque vel æquare vel præferre prioribus illis:

K 5

qui sanè sensus (parabola ipsa in se considerata) probabilis valde est, & à Patribus traditus, Chrylostomo imprimis, sed huic sensui conclusio parabola plurimum repugnet, & maxime quod pro conclusionis causa Christus infert dicens, *Multi enim vocati, pauci verò electi*, vbi manifestè ostendit ideo hanc parabolam propositam fuisse, vt doceret ex Dei beneplacito sic multos vocari vt pauci eligantur, idque ita vt inter illos, qui videbantur primi & electi, fiant nouissimi ac reiecti; & contra qui videbantur nouissimi & penitus reiecti (sicuti gentes toto orbe dispersæ, & discipuli qui Christum sequebantur, quos Scribæ & Pharisei pro abiectissimis habebant) fiant primi, & inter electos singulariter deputati: audax hoc loco Calvinus non contentus hunc sensum penitus reiecti, vnico vsus argumento (vt mox videbitur) tentat etiam hanc totam sententiam; *Multi enim vocati, pauci electi*, è textu eradere. Ait enim. *Minimè quadrat quæ à quibusdam inseritur sententia, Multi vocati, pauci electi*. Ait hanc sententiã à quibusdam esse insertam, quum in omnibus planè exemplaribus Latinis, Græcis, Syriaco & Hebræo, inueniatur: nec de ea vllus hætenus vel antiquus vel recens, ne quidem Beza ipse hoc loco dubitauerit: Hæc est singularis & arrogantissima Caluini audacia, vt sententiã suo sensui repugnantem, è textu extrudere homo importunus, sui que nimium amans, audeat. Sensum autem illum à nobis memoratum, quem ista conclusio demonstrat, *Sic erunt nouissimi primi*, &c. cum verbis eisdem in fine præcedentis capituli quibus hæc parabola ita subiungitur vt eorum verborum causam & explicationem contineat. (ait enim Christus, *Simile est enim regnum cælorum*, &c.) & maxime cum eisdem iterum verbis apud Luc. cap. 13. vbi de reiectione Iudæorū & vocatione Gentium eadem manifestissimè pronuntiantur, hoc vnico argumento refutat Calvinus. quod *filiis Dei Iudæos murmurantes in mercede equari, absurdum foret*. Ceterum aduertere debebat Calvinus, quod ipsemet aduertendum hoc loco docuit. *Si quis* (inquit) *exactè singulas huius parabola partes discutere velit, inepta erit eius curiositas*. Hæc ergo pars de æquali mercede à primo & nouissimè vocatis accepta, soli parabola conuenit; in qua Christus hominis patrisfamilias benignitatem proponere voluit; rei autem per parabolam significatæ non conuenit; nec vt conueniat necesse est, magis quam aliarum particulæ, quas conuenire non posse manifestum est. Solummodo scopus & intentum Christi in hac parabola spectant

Calvinus  
textum  
Euangeli-  
cum auda-  
cissime ex-  
pungit.

spectanda fuerunt; quæ qualia erant, ex verbis parabola præcedentibus ac subsequentibus, & apud D. Lucam iterum positis, ipsaque Christi conclusione, optimè & certissimè demonstratur.

25. *Principes gentium dominantur eorum: & qui maiores sunt, potestatem exercent in eos.*  
 26. *Non ita erit inter vos: sed quicumque voluerit inter vos maior fieri, sit vester minister.*

Totum hoc loco Christi institutum atque doctrinam inuertit Calvinus, vt omnem in Ecclesia Christi prælaturam subuertat, seque & suos ab omni obedientiæ vinculo ac necessitate eximat. *Ostendit Christus* (inquit Calvinus) *primatum, qui certaminis inter discipulos causa erat, in regno suo nullum esse.* Et paulò post: *Ecclesia pastoribus nihil plus Christus detulit, quam vt ministri sint, à dominio autem prorsus abstineant. Quare notandum est, magis de re ipsa, quam de affectu haberi sermonem.* Hæc ille. Cæterum euidenter patebit Christum de solo ambitionis affectu, non de re ipsa prælaturæ aut primatus in se, hoc loco disputare. Christus enim duobus hic exemplis vtitur, vt hanc discipulorum contentionem de primatu compescat. Vnum proponit Regum & Principum huius mûdi, quod fugere debent: Alteram proponit de seipso, quod amplecti debent. Neutrum exemplum primatum tollit, sed vttramque exemplum factum & ambitionem in primatu condemnat. Separat Christus Apostolos à Regibus, non quia nullum illi primatum exercere debeant, sed quia fastuosè dominari non debent, sicut Reges terræ; quia pro suo libito aut commodo præesse non debent, sicut Reges terræ præesse solent. Verum quidem est, *Regibus quoque non licere sese, efferre inaniter; nec iustè ac legitimè Reges dominari, nisi suorum commodis seruiant,* (quæ duo hic notat Calvinus) sed non in hoc Apostolos à Regibus seiungit Christus, vt fingit Calvinus, quasi Apostolis nulla planè prælatura, nullus primatus conueniret; nec illam moderationem quæ Regibus adesse debet, docet hoc loco Christus, quasi in Apostolis quomodocunque moderatum ac temperatum primatum inhiberet; sed contra, ambitionem & vanitatem, quæ Regibus inesse solet, proponit ob oculos Christus, vt illam penitus Apostoli fugiant. Principes gentium (inquit) dominantur eorum, *luta* id est, dominium exercent contra suos, hoc est enim *luta*

*Prælatorum  
in Ecclesia  
iusta au-  
thoritas.*

*Apostolos  
à Regibus  
quomodo  
Christus  
seceruat.*

Beza Cal-  
uinum re-  
futauit.

κατακυριεύει, quum simpliciter & legitime dominari sit, κυ-  
ριεύει. Notauit huius verbi vim hoc loco Beza, & vertit, Do-  
minari in eas. Hoc enim (inquit) vocabulo κατακυριεύει, & eo  
quod proxime sequitur, καταξισιάζει, non quauis dominatio si-  
gnificatur, sed cum imperiosa quadam acerbitate coniuncta,  
quam prohibet Paulus ad Ephes. 6. vers. 9. ubi monet dominos  
remittere minas, seu non minaciter dominari: sic accipitur ver-  
bum κατακυριεύει. Act. 19. ubi dicitur de maligno spiritu, Do-  
minatus amborum inualuit contra eos: κατακυριεύσας αὐτῶν. Sic  
1. Petr. 5. accipitur, Non dominantes in clericos, μηδ' ὡς κατακυ-  
ριεύετε τὸν λαόν. Ideo etiam interpretatus sum, καταξισιάζει αὐ-  
τῶν, Licentia vtuntur aduersus eas: quum alioquin soleamus  
ἐξουσίαν interpretari auctoritatem. Videtur enim licentia plu-  
rumque poni in vitio. Nam alioquin fideles verbi Dei ministri  
auctoritate funguntur minimè omnium contemnenda, quam  
paucis explicat Paulus 2. Cor. 10. Hæc hæcenus Beza magistri  
sui Caluini ignorantiam ex proprietate verborum Christi  
luculenter patefaciens. Ex his quippe liquidò constat, non  
de re ipsa, & legitima auctoritate Principum huius mundi,  
Christum disputare, vt Calvinus affirmat; sed de prauo affe-  
ctu & imperiosa dominatione qua vti solent, quod Calvinus  
negat. Hunc prauum & secularem typhum remouet à suis  
Apostolis Christus, non omnem penitus primatum & aucto-  
ritatem legitimam, quã in loco Pauli à Beza annotato, aliisq;  
in locis iam dudum annotauimus. Docet Christus, qui inter  
discipulos eius maior esse voluerit, id est, qui Episcopatum de-  
siderat, vt Paulus loquitur (velle enim hoc loco non prauam  
cupiditatem, sed laudabile institutum animique propositum  
significat, ideòque verbū δέλω ponitur hoc loco, non βούλωται,  
quod impetu quodam ferri significat, vt 1. Timoth. 6. Qui vo-  
lunt diuites fieri, οὐ βούλωται ὁ κύριος) erit vester minister: id  
est, vestris commodis seruiet, non suis; & vestrum honorem  
quæret, non suum. Et hunc perspicuum literæ sensum, quem  
penitus inuertit Calvinus, sequentia Christi verba, & alterum  
de seipso exemplum luculenter confirmant. Ait enim: Sicut  
filius hominis non venit ministrari, sed ministrare, & dare ani-  
mam suam pro multis: id est, Sicut in me videtis quòd non  
ideo in mundum veni vt mihi à pluribus ministraretur, vt  
essem magister ac dominus, tametsi reuera à plurimis mihi  
ministratum fuit tam viris quàm mulieribus, & inter vos fui  
tanquam magister & Dominus, sed potissimum veni propter  
bonum aliorum, vt illis verbum vitæ administrarem, & ani-  
mam

mam meam pro salute omnium ponerem; sic vos ad Ecclesiasticas prælaturas vocati & missi conscendere debetis, non honoris & emolumentum vestri causa, tamen utrumque vobis debeat (Qui enim bene præsent, duplici honore digni sunt) <sup>2. Tim. 2.</sup> sed ut tanquam boni pastores aliorum curam habeatis, & quidem parati animas vestras ponere pro ouibus vestris, ut Ioan. 10. plenius Christus docet. Hic est totius doctrinæ Christi hoc loco sensus germanus & proprius, quem impius Calvinus voluit inuertere, ut legitimam in Ecclesiæ Prælati authoritatem, ad quam adhuc Geneuæ pertingere non potuit, penitus conuelleret. Nam & ideo postea Beza eandem authoritatē hoc loco tueretur, quia iam Geneuæ dominari Calvinus cœpit, ipseque Beza ad dominium illud aspirabat, quod & post Calvinum consequutus est.

28. *Et dare animam suam redemptionem pro multis.*

Calvinus hoc loco temperare sibi non potuit, quin documento huic saluberrimo aliquid veneni inspergeret. Sic enim scribit. *Ap̄tē sciteq; vis & fructus mortis Christi exprimitur, dum vitam suam pretium nostræ redemptionis esse affirmat. Unde sequitur, nobis gratuitam esse reconciliationem cum Deo: cuius non alibi quàm in morte Christi pretium reperitur. Itaque hac vna voce auertitur quidquid de putidis suis satisfactionibus garriant Papistæ.* Hæc ille putido admodum argumento vsus, & ridiculè garriens, nec Papistas, sed totam antiquitatem scurriliter perstringens. Putidum & insulsum argumentum est. Vna Christi mors pretium est reconciliationis nostræ gratiæ cum Deo. Ergo omnes satisfactiones, quas Catholici docent, putidæ sunt, & hac vna voce refelluntur. Satisfactiones enim quas post totam antiquitatem Catholici hodie docent, nec reconciliationis nostræ cum Deo pretium aliquod esse docentur, nec eiusdem causæ omnino vllæ ponuntur. Satisfactio enim eorum est qui iam Deo reconciliati per Christum sunt, non autem ut Deo reconciliemur adhibetur. Homo impius Deo reconciliatur & iustificatur, seu ex impio iustus fit, per gratuitam remissionem peccatorum pretio sanguinis Christi illi concessam. Ut hæc peccatorum remissio obtineatur, alia sanè ex parte hominis iustificandi requiruntur, fides imprimis, amor Dei, spes veniæ, dolor de præteritis, emendationis propositum, & huiusmodi: quæ omnia nec pretium nec causa, sed dispositio tantum necessaria sunt ad remissionem

*Satisfactio  
nes nostræ  
redemptionis  
ni per Christum  
non  
præiudicant.*

missionem peccatorum gratuitam consequendam. At verò satisfactio quæ relapsis propria est, homini iam reconciliato imponitur, non ut peccatorum remissionem consequatur, quæ iam habet, eamque gratuitam beneficio mortis Christi; sed ut peccatorum pœnæ temporales subeantur. Qui reconciliatur Deo, à pœna peccatorum æterna liberatur, regnique celestis hæres constituitur: cuius tamen possessionem prius adire non potest, nisi iustitiæ Dei, quæ pœnas temporales exposcit, satisfiat. Quod totum multis Scripturæ exemplis Catholici luculenter probant, nosque ex parte attingimus in Præp. Catholico. Ridiculè igitur garrit Calvinus, qui *satisfactiones quas Catholici docent, per gratuitam reconciliationem refutari* affirmat, quam ad illam reconciliationem nihil profus illæ pertineant, sed eam iam factam & completam ex alio capite consequantur. Papistarum verò nomine totam antiquitatem seurriliter perstringit, quorum sententia de satisfactione, vna pœnitentiæ salutaris parte, tam clara & copiosa est, ut Calvinus eam negare non audeat, cõtemnere tamen non sit veritus. Sic enim scribit. *Parum me mouent quæ in veterum scriptis de satisfactione passim occurrunt. Video quidem eorum nonnullos, dicam simpliciter, omnes ferè quorum libri extant, aut hac in parte lapsos esse, aut nimis asperè ac durè loquutos. Hæc ille lib. 3. cap. 4. num. 38. Institut.* Non igitur de satisfactionibus garrunt Papistæ, sed tota garrit antiquitas, nisi & veteres omnes Papistas esse velit: quod libenter amplectimur, quia & verum est.

*In die anazarum.*

*Calvini ridicula cavillatio. Papistarum nomine totam antiquitatem suggillat Calvinus.*

## IN MATTHÆI CAP. XXI.

5. *Dicite filia Sion: Ecce Rex tuus venit tibi mansuetus, sedens super asinam & pullum filium subiugalis.*

*Christi introitus in die Palmaram.*

**I**te Christi in Hierosolymam ingressus toti reliquæ eius vitæ inusitatus, ab omnibus quatuor Evangelistis commemoratus, & à Propheta Zacharia specialiter prædictus, aliquam explicacionem magis accuratam meritò desiderat. Causæ eius variæ fuerunt. Primum, ut specimen quoddam regni sui daret, etiã circa huius mundi honores. Tamen enim asino insidens & à pauperibus comitatus, *ridiculam pompam*, ut impius Calvinus